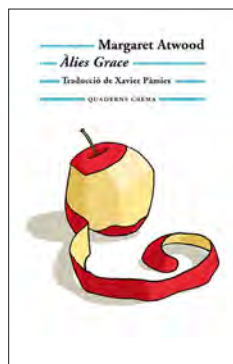

literatura
XAVIER ALIAGA

Una dècada i escaig després de la coneguda distopia 'El conte de la serventa', la canadenc Margaret Atwood feia l'operació inversa amb 'Àlies Grace', basat en el personatge real de Grace Marks, una adolescent condemnada per un doble assassinat comès el 1843. Una recreació lliure, absorbent i molt ben construïda.

El fascinant conte de la serventa que sí que va existir

Àlies Grace

MARGARET ATWOOD

Traducció de Xavier Pàmies
Quaderns Crema
Barcelona, 2019
543 pàgines

Tot i ser una autora reconeguda, Premi Príncep d'Astúries del 2008, la popularitat entre nosaltres de Margaret Atwood (Ottawa, 1939) té molt a veure amb l'enorme impacte de la sèrie de televisió *The Handmaid's Tale*, que va estirar de la versió en català, *El conte de la serventa* (2018).

Unes coses i altres, en tot cas, han servit per difondre en el nostre àmbit una autora valuosa, una narradora molt dotada que també ha reeixit en el seu vessant cívic. Fruit d'aquesta actualització és la publicació en català d'*Àlies Grace*, una novel·la d'una arquitectura solidíssima traslladada a la nostra llengua per Xavier Pàmies amb encert i bon gust. Una obra, per fer contrast amb *El conte de la serventa* —també traduïda per Pàmies—, en la qual torna a estar latent el discurs feminista però partint d'un operatiu ben diferent al de recrear un futur distòpic: Atwood recupera de l'anecdota de successos del segle XIX una colpidora història.

L'any 1843, aparegueren morts en una relativament acomodada casa del Canadà el seu propietari, Thomas Kinnear, i la seua majordoma, Nancy Montgomery, amb la qual mantenia una relació. Montgomery, de fet, portava el fill de Kinnear al seu ventre quan fou

assassinada. El mosso de la casa, James McDermott, i la serventa, Grace Marks, una adolescent pèl-roja de "bellesa singular" —aclareix Atwood—, foren acusats del crim. El primer fou penjat. La xicota veié la pena limitada a cadena perpètua gràcies als bons oficis de l'advocat defensor. Durant anys, a més, diverses persones mogueren fils perquè Marks fora absolta dels delictes.

L'autora va conèixer la història a través del llibre de Susanna Moodie *Life in Clearings* (1853). Atwood realitza una investigació que s'esbrina exhaustiva, contrasta fonts i acudeix a l'hemeroteca —els crims mediàtics no són un invent d'abans ahir— per enriquir el llibre. També hi insereix els diversos corrents de pensament psiquiàtric del moment, arran de la reclusió de Marks en un manicomi. Així i tot, les llacunes en la història no permetien una reconstrucció fidedigna. El que fa Atwood és pegar peces del trencaclosques i, a partir del que hi havia, construir una història de ficció. Absorbent i amb no pocs passatges veritablement impactants.

Una de les qüestions destacables és l'arquitectura de la novel·la. L'autora barreja les impressions en primera persona de Marks amb un narrador en tercera persona que va focalitzant l'atenció allà

teatre

Francesc Foguet recomana rellegir atentament el teatre de Bertolt Brecht

cinema

'Moments de trascurabile felicità' pel·lícula de Daniele Luchetti i guió de Francesco Piccolo

televisió

'Mrs. America' està interessada en la figura històrica i mostra com de fàcil és aturar el progrés

on convé. A banda d'això, hi ha la introducció de diferents epistolaris ficticis amb un to i llenguatge molt aconseguits, com de novel·la de Jean Austen. Amb això, Atwood va cosint els diferents fils i plànols temporals: la dura existència de Marks, qui ha d'emigrar d'Irlanda del Nord, per no morir de fam, juntament amb la seua família i el seu pare alcohòlic, els esforços d'un jove doctor, Simon Jordan, per arribar al fons dels secrets que hi ha en la ment de la condemnada, o la mateixa reconstrucció del crim.

El llibre és generós en detalls discursius i contextuals, en mecanismes narratius ben trobats, com ara les cites que encapçalen els capítols, fragments de cròniques i testimonis reals referits al cas. A més, *Àlies Grace* té capacitat analítica, un sentit desenvolupat de la ironia i, per sobre de tot, enganxa per l'enorme saviesa narrativa de l'autora, la manera d'administrar la informació i fer jocs amb el lector. A tall d'exemple, un dels moments que s'enlaira la narració és quan Grace conta la terrible experiència del viatge en vaixell fins Amèrica, uns fets que colpegen i impressionen el lector. Pel contrari, en el plànol de la ficció, el doctor Simon relativitza el relat, despatxa amb indiferència les terribles condicions d'aquells viatges d'immigrants europeus al nou món. Una actitud que es presta a capes múltiples de lectura.

La construcció del conjunt de l'obra és més que notable, però sí hi ha un encert arquitectònic és el de la protagonista: Atwood crea un personatge suggestiu, amb arestes, l'autèntic motor de la història. Una heroïna que roman en la memòria del lector durant dies, empàtica i atractiva, pel que sabem que ha hagut de passar en la seua vida. També per la seua ambigüitat moral. El fascinant conte de la serventa que sí que va existir. Una lectura plaent i enriquidora, amb ben pocs desequilibris, que fa ganes de continuar aprofundint en l'obra de la canadenc.

@xavialiaga

Margaret Atwood

EUROPA PRESS

Pelai Pagès (dir.)
Els maquis. La resistència armada contra el franquisme (1936-1965)

3i4 edicions

LA RESISTÈNCIA ARMADA CONTRA EL FRANQUISME (1936-1965)

de PELAI PAGÈS (Dir.)

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat